

Nemocnice Na Homolce, Roentgenova 2, 150 30 Praha 5
<http://www.homolka.cz>

Hluboká mozková stimulace slaví 25 let v Česku. Jak přesně pomáhá pacientům s Parkinsonovou nemocí?

Praha, 13. 3. 2023 – Parkinsonovou nemocí, závažným neurodegenerativním onemocněním, trpí u nás přes 50 000 pacientů. Nemoc není vyléčitelná, ale existují způsoby, jak její projevy výrazně zmírnit. V případě, kdy standardní léčba není dlouhodobě udržitelná, je možné přistoupit k řešení metodou hluboké mozkové stimulace a elektrod, které se aplikují přímo do mozku. Pacientovi se díky zákroku nejen uleví, ale někdy se jeho potíže podaří téměř minimalizovat. Mnoho lidí o této metodě neví, přestože letos od prvního zákroku v České republice uplyne už 25 let. Zákrok hlubokou mozkovou stimulací provádějí specializovaná centra v Praze, Brně a Olomouci.

Na 11. dubna každoročně připadá Světový den Parkinsonovy nemoci. Není to náhoda, 11. dubna 1755 totiž anglický lékař James Parkinson poprvé popsal onemocnění zasahující centrální nervovou soustavu. V současné době u nás trpí Parkinsonovou nemocí zhruba 50 000 pacientů, každým rokem lékaři diagnostikují až 1500 nových případů. Pravděpodobnost, že člověka v průběhu života toto druhé nejčastější neurodegenerativní onemocnění zasáhne, se zvyšuje s věkem – nejčastěji postihuje lidi mezi 50 až 60 lety, ale nemoc se čím dál častěji týká i mladších pacientů. Až 10 % pacientů onemocní před 40. rokem života.

Co stojí za vznikem onemocnění?

Příčinou Parkinsonovy nemoci je postupné odumírání buněk, které produkují dopamin. Právě tato látka zajišťuje správný přenos signálů mezi nervovými buňkami. Nemoc se však nezačne projevovat okamžitě, ale až při úbytku 60–80 % těchto buněk v mozku. Typickými projevy jsou snížená pohyblivost a poruchy chůze („šouravá“ chůze s krátkými kroky), dále také svalová ztuhlost a u některých pacientů třes v klidovém režimu. V nejpokročilejších fázích nemoci mohou kvalitu života snižovat i jiné, nemotorické příznaky, jako například poruchy vnímání nebo spánku, ale i řada psychiatrických obtíží.

Nemoc celé rodiny

Neurodegenerativní onemocnění velmi ovlivňuje nejen pacienta, ale i jeho nejbližší rodinu. Pacient v pokročilejším stádiu onemocnění totiž vyžaduje trvalou péči, která je velmi náročná. Blízcí příbuzní často musí alespoň zčásti omezit vlastní práci, aby mohli o pacienta pečovat. „Nemoc jednoho člověka doslova obrátí naruby život partnerů nemocných i celé rodiny. Je také náročná na psychiku, zasahuje i

nálady pacienta, které pak přenáší na své blízké. Ti jsou často vyčerpaní, frustrovaní. Zákrok s využitím hluboké mozkové stimulace, který projevy nemoci zmírní nebo dokonce odstraní, zlepší a usnadní život hned několika lidem,“ přibližuje prof. MUDr. Robert Jech, Ph.D., přednosta Neurologické kliniky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze.

Jak se dá léčit?

Parkinsonova nemoc není bohužel vyléčitelná, současná medicína dokáže pouze zmírnit projevy onemocnění. Pacientům jsou nasazena farmaka, často se jedná o tzv. antiparkinsonské medikace, neboli léky, které v mozku nahrazují chybějící dopamin, a tím tlumí hlavní příznaky nemoci. S postupným rozvojem onemocnění se často snižuje účinnost léků a s tím spojené navyšování dávek může způsobit jejich nadužívání a nárůst vedlejších účinků.

Farmakologická léčba však není jedinou možností. Letos je tomu již 25 let od prvního zákroku s využitím metody tzv. hluboké mozkové stimulace (Deep Brain Stimulation – DBS) u nás. Léčba spočívá ve stimulaci míst hluboko v mozku pomocí elektrických impulzů. Elektrody se implantují do specifických mozkových jader zrcadlově do obou hemisfér, a po zapnutí/aktivaci neurostimulátoru se stav pacienta velmi rychle zlepšuje. Celkem už metoda pomohla zlepšit kvalitu života u více než jednoho tisíce pacientů v ČR. Každoročně ji u nás podstoupí 60 jedinců.

„Stimulační systém se skládá z elektrody zavedené do mozku, pod kůží kabelem propojené s vlastním stimulatorem, který je vložen pod kůži na hrudníku pod klíční kostí. Elektroda je zavedena malým otvorem v lebeční kosti, na jejím konci v cílovém jádru se vysílají elektrické impulzy o frekvenci 130 Hz a vyšší. Operace probíhá ve dvou fázích. V první fázi se během lokální anestezie zavedou pomocí stereotaktického rámu do mozku elektrody, provede se snímání aktivity nervových buněk a test klinické účinnosti a možných nežádoucích účinků. Podle toho se ještě upraví původní poloha elektrody zvolená předtím anatomicky na základě zobrazení magnetickou rezonancí (MR). Ve druhé fázi, která probíhá poté, se v celkové anestezii zavede pod kůži v oblasti pod klíční kostí generátor pulzů,“ říká MUDr. Dušan Urgošík, CSc., neurochirurg z Nemocnice Na Homolce.

„Při správném umístění se krátce po zapnutí neurostimulátoru dostaví efekt v podobě zrychlení pohybů, vymizení třesu a rigidity končetin podobně, jako když si pacient vezme běžnou dávku svých léků. Díky DBS se pacient vrací o mnoho let zpět do doby, kdy jej nemoc zásadně neomezovala. V současné době se tomuto zákroku v České republice každoročně podrobí přibližně 60 pacientů s Parkinsonovou nemocí, kteří musí splnit specifická kritéria,“ vysvětluje prof. MUDr. Robert Jech, Ph.D.

První zákrok v ČR se uskutečnil 26. března 1998 v pražské Nemocnici Na Homolce v rámci centra tvořeném Neurologickou klinikou 1. LF UK/VFN a Oddělením stereotaktické a radiační neurochirurgie Nemocnice Na Homolce. V současné době léčbu touto metodou poskytují ještě další dvě centra, specializovaná střediska v Brně a Olomouci. Veškeré informace k Parkinsonově nemoci, ale i dotazník, který mohou vyplnit zájemci o tuto léčbu, naleznou pacienti na webových stránkách www.jaknaparkinsona.cz.

Kontakt na tiskovou mluvčí Nemocnice Na Homolce:

Mgr. Martina Dostálová

tel.: +420 257 273 056

mobil: +420 724 083 906

e-mail: martina.dostalova@homolka.cz

